

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Юридичний факультет
Кафедра господарського, повітряного та космічного права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Анатолій ПОЛУХІН

«06» 06 2023 р.

Система менеджменту якості

**Програма кваліфікаційного екзамену
для здобувачів освітнього ступеня магістра**

Галузь знань: 08 «Право»
Спеціальність: 081 «Право»
Освітньо-професійна програма: «Правознавство»

СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023

РЕКОМЕНДОВАНО

Науково-методично-редакційною радою

Юридичного факультету

Протокол № 5 від «05» червня 2023 р.

Голова НМРР *Вадим ВИШНОВЕЦЬКИЙ*

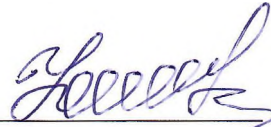
КИЇВ

	Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
	Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»		

(Ф-3.02-113)

Список розробників Програми кваліфікаційного екзамену з освітньо-професійної програми «Правознавство» спеціальності 081 Право освітнього ступеня магістра

Завідувач кафедри конституційного і адміністративного права, кандидат юридичних наук, доцент

Ірина УСТИНОВА

Завідувач кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор

Софія ЛИХОВА

Завідувач кафедри цивільного права і процесу, доктор юридичних наук, професор

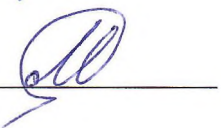
Світлана
ВИШНОВЕЦЬКА

Завідувач кафедри теорії та історії держави і права, кандидат юридичних наук, доцент

Олена МАКЕЄВА

Завідувач кафедри господарського, повітряного та космічного права, кандидат юридичних наук, доцент

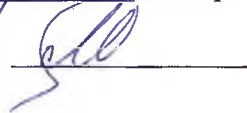

Любов НЕЦЬКА

Програма кваліфікаційного екзамену обговорена та схвалена на засіданні кафедри господарського, повітряного та космічного права

Протокол № 9 від «16» травня 2023 р.

Завідувач кафедри

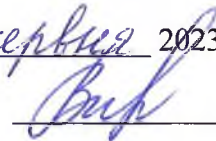

Любов НЕЦЬКА

Програма кваліфікаційного екзамену обговорена та схвалена на засіданні НМРР Юридичного факультету

Протокол № 5 від «05» серпня 2023 р.

Голова НМРР

Вадим ВИШНОВЕЦЬКИЙ

УЗГОДЖЕНО

Декан Юридичного факультету

 Волюдимир НІКІТІН

«26» серпня 2023 р.

Рівень документа – 36

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

	<p>Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
		стор. 3 із 28	

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	4
2. Перелік програмних питань з дисциплін, які виносяться на кваліфікаційний екзамен	7
3. Список літератури	19
4. Рейтингова система оцінювання підсумків виконання завдань кваліфікаційного екзамену	21
5. Перелік довідкових джерел інформації, якими дозволяється користуватися під час кваліфікаційного екзамену	24
6. Оформлення Екзаменаційного білету	25
7. Оформлення Листа підготовки відповідей на екзамені	26
8. Форми документів	27

	Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПKE 13.01.05-01-2023
	стор. 4 із 28		

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма кваліфікаційного екзамену для здобувачів освітнього ступеня **магістра** розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Правознавство» спеціальності 081 «Право» та навчальних планів № **НМ-9-081/22** від 18.10.2022 року та № **НМ-9-081з/22** від 18.10.2022 року, а також відповідно до «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету», затвердженого наказом ректора від 10.05.2023 року № 193/од, Методичних рекомендацій про порядок розроблення та затвердження **Програми атестаційного (кваліфікаційного) екзамену** для здобувачів освітнього ступеня **бакалавра (магістра)**.

Кваліфікаційний екзамен проводиться з метою встановлення відповідності результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам освітньо-професійної програми.

У результаті навчання за освітньо-професійною програмою «Правознавство» освітнього ступеня магістра здобувачі повинні:

- оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання (ПРН01);
- співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами (ПРН02);
- проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження (ПРН03);
- здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки (ПРН04);
- вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово (ПРН05);
- обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи (ПРН06);
- дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання (ПРН07);
- оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності (ПРН08);
- генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг (ПРН09);
- аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права (ПРН010);
- використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції (ПРН011);
- проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу (ПРН012);
- аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів (ПРН013);
- обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування (ПРН014);
- мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування (ПРН015);

	Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПKE 13.01.05-01-2023
	стор. 5 із 28		

- брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини (ПРН016);

- інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності (ПРН017);

- розв'язувати практичні проблеми нормопроектування та застосування міжнародного повітряного права і національного авіаційного законодавства (ПРН018)

Порядок організації та проведення кваліфікаційного екзамену. Кваліфікаційний екзамен із освітньо-професійної програми «Правознавство» проводиться екзаменаційною комісією, яка створюється наказом ректора

До кваліфікаційного екзамену допускаються студенти, які успішно закінчили повний теоретичний курс навчання і мають позитивні оцінки за всіма видами практик.

За один-три дні до дати проведення екзамену для надання студентам можливості отримати відповіді на конкретні запитання або пояснення та уточнення окремих питань за навчальним матеріалом, що виноситься на екзамен, та для з'ясування порядку проведення екзамену, особливостей його організації, проводиться групова консультація (дві академічні години). Проведення консультації в день складання іспиту заборонено.

Перед початком кваліфікаційного екзамену секретар комісії роздає студентам екзаменаційні білети та Листи підготовки відповідей на екзамені, що пройшли облік і мають відповідний штамп. Секретар комісії або інший член комісії надає студентам інформацію виключно щодо оформлення екзаменаційних аркушів, умов завдань та оформлення результатів.

До складу питань кваліфікаційного екзамену входять 90 теоретичних питань і 60 задач, які охоплюють практично весь матеріал фахової підготовки.

Кожен екзаменаційний білет складається з двох окремих розділів: теоретичної та практичної частини. Теоретична частина екзаменаційного білету включає в себе питання навчальних дисциплін, винесених на екзамен, що дозволить перевірити знання, набуті у певній галузі права. У практичній частині сформульовані завдання, орієнтовані на перевірку теоретичних знань у практичній площині, вміння їх застосовувати у вирішенні конкретних ситуацій. Екзаменаційний білет включає три теоретичних питання та два практичних завдання.

За обсягом та складністю завдання є рівнозначними і за терміном виконання не перевищують 3 академічних годин.

Під час виконання практичної частини екзаменаційного білету студентам дозволяється користуватись тільки тими видами довідкової літератури, обладнання, комп'ютерних програм тощо, які обумовлені програмою.

Студентам, які порушили цю умову, підсумкова оцінка рішенням комісії може бути знижена до незадовільної. У разі виявлення членами комісії у студента допоміжних матеріалів, якими він користувався для розкриття питань екзаменаційного білету, складається відповідний протокол порушення й ухвалюється відповідне рішення щодо подальшої присутності студента на кваліфікаційному екзамені.

У результаті навчання за освітньо-професійною програмою «Правознавство» здобувачі набули ряд програмних компетентностей і, володіючи здатністю розв'язувати задачі дослідницького та інноваційного характеру у сфері права, також повинні продемонструвати здатність:

- до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1);
- проводити дослідження на відповідному рівні (ЗК2);
- до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел(ЗК3);
- до адаптації та дії в новій ситуації(ЗК4);
- спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово (ЗК5);

	Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
			стор. 6 із 28

- генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК6);
- приймати обґрунтовані рішення (ЗК7);
- спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК8);
- працювати в міжнародному контексті (ЗК9);
- розробляти проекти та управляти ними (ЗК10);
- застосовувати принцип верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності (ФК1);
- аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України (ФК2);
- аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні (ФК3);
- оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України (ФК4);
- використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції (ФК5);
- обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію (ФК6);
- застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні (ФК7);
- застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів (ФК8);
- застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності (ФК9);
- ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування (ФК10);
- критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів (ФК11);
- розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника (ФК12);
- доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією (ФК13);
- самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини (ФК14);
- самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості (ФК15);
- здійснювати професійну діяльність у сфері правового забезпечення використання та дослідження повітряного простору (ФК16).

До Програми кваліфікаційного екзамену входять питання з наступних дисциплін:

Верховенство права; Наукові основи правотворчості та юридичної техніки; Методологія прикладних досліджень у сфері права; Міжнародні, європейські стандарти та стандарти ІКАО в правовій системі України; Правові інструменти позасудового вирішення спорів;

Актуальні проблеми приватного права; Актуальні питання кримінального права.

	Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
		стор. 7 із 28	

2. ПЕРЕЛІК ПРОГРАМНИХ ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІН, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

Теоретична частина

Дисципліна «Верховенство права»

1. Пояснити англійську доктрину верховенства права (rule of law).
2. Пояснити, як тлумачиться принцип верховенства права Міжнародною комісією юристів.
3. Розкрити суть проблеми співвідношення права і закону.
4. Пояснити, у чому полягає сутність принципу верховенства закону, який хоч і не зафіксований у Конституції України, але впливає з неї?
5. Охарактеризувати загальнолюдські цінності, що розкривають суть принципу верховенства права.
6. Визначити поняття «справедливості».
7. Пояснити проблему співвідношення права та моралі.
8. Визначити поняття та риси верховенства права.
9. Пояснити, яким чином здійснюється застосування стандартів правової держави у конституційному судочинстві
10. Пояснити, як співвідносяться поняття «верховенство права» і «правова держава».
11. Визначити поняття і ознаки правової держави.
12. Пояснити, які доктрини країн континентальної Європи споріднені з верховенством права.
13. Навести приклади загальних гарантій забезпечення принципу верховенства права.
14. Визначити спеціальні юридичні гарантії забезпечення принципу верховенства права.
15. Охарактеризувати міжнародні гарантії забезпечення принципу «верховенства права».
16. Розкрити зміст принципу верховенства права.

Дисципліна «Наукові основи правотворчості та юридичної техніки»

1. Пояснити, як відбувається впровадження загальнолюдських принципів у національну юридичну практику та національне законодавство.
2. Пояснити суть проблеми критеріїв правового закону.
3. Пояснити, як вплинуло на вирішення проблеми критеріїв правового закону твердження одного з найвидатніших давньогрецьких філософів-софістів Протагора: «Людина є мірою всіх речей».
4. Розкрити функції юридичної техніки.
5. Охарактеризувати принципи юридичної техніки.
6. З'ясувати співвідношення понять «юридична техніка», «юридична тактика» і «юридична технологія».
7. Пояснити, як розумієте поняття «юридична колізія».
8. З'ясувати поняття і стадії законодавчого процесу.
9. Здійснити класифікацію правотворчих відносин.
10. З'ясувати поняття та ознаки правотворчості.
11. Охарактеризувати систему методів пізнання правотворчості.

Дисципліна «Методологія прикладних досліджень у сфері права»

1. Охарактеризувати правові основи організації прикладних досліджень у сфері права.
2. З'ясувати функції наукової статті.
3. Розкрити вимоги до оформлення результатів науково-прикладних досліджень у сфері права.

	<p align="center">Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
	<p>Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»</p>	стор. 8 із 28	

4. Розкрити поняття та основні складові етики науково-прикладної діяльності.
5. Визначити поняття «академічна свобода», «академічна доброчесність» та «академічна мобільність».
6. Охарактеризувати методологію планування прикладного дослідження у сфері права.
7. Охарактеризувати загальнонаукові методи пізнання.
8. Надати загальну характеристику спеціальних методів прикладних досліджень у сфері права.
9. Охарактеризувати апробацію результатів прикладних досліджень у сфері права.
10. Розкрити роль інформації у проведенні прикладних досліджень у сфері права.

Дисципліна «Міжнародні, європейські стандарти та стандарти ІКАО в правовій системі України»

1. З'ясувати правовий статус Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО).
2. Охарактеризувати Конвенцію про міжнародну цивільну авіацію.
3. Визначити поняття міжнародних та європейських стандартів цивільної авіації.
4. Охарактеризувати рекомендаційну практику ІКАО.
5. З'ясувати принципи міжнародного права у сфері цивільної авіації.
6. Проаналізувати діяльність України як члена міжнародних та європейських організацій цивільної авіації.
7. З'ясувати вплив євроінтеграційних процесів на формування нормативно-правового регулювання цивільної авіації України.
8. Охарактеризувати Угоду між ЄС та Україною про спільний авіаційний простір.
9. З'ясувати зміст і значення міжнародно-правових санкцій у сфері цивільної авіації.

Дисципліна «Правові інструменти позасудового вирішення спорів»

1. Охарактеризувати позасудове вирішення спорів.
2. Розкрити зміст переговорів як способу позасудового вирішення спорів.
3. Охарактеризувати «гарвардський метод» ведення переговорів у процесі позасудового вирішення спору.
4. Пояснити особливості третейського розгляду спору.
5. Надати характеристику міжнародного комерційного арбітражу.
6. Розкрити компетенцію третейських судів.
7. Проаналізувати третейську угоду.
8. Визначити поняття, охарактеризувати особливості медіації як позасудового способу вирішення спорів.
9. Охарактеризувати основні види та моделі медіації.
10. Охарактеризувати джерела правового регулювання медіації в Україні та світі.
11. З'ясувати правовий статус сторін та договірні відносини у сфері медіації.
12. Розкрити особливості медіації у різних категоріях спорів (приватно-правових, податкових, інших публічно-правових).
13. З'ясувати роль та статус професійного медіатора.
14. Розкрити особливості врегулювання спору за участю судді.
15. З'ясувати співвідношення врегулювання спору за участю судді та медіації.

Дисципліна «Актуальні проблеми приватного права»

1. Охарактеризувати філософські вчення про приватне в суспільних відносинах.
2. Проаналізувати співвідношення приватного та публічного права.

	<p>Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
	<p>Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»</p>	стор. 9 із 28	

3. Охарактеризувати сучасні наукові дослідження про місце приватного права в загальній системі права.
4. З'ясувати особливості правосуб'єктності фізичних осіб у приватних відносинах.
5. З'ясувати особливості правосуб'єктності юридичних осіб у приватних відносинах.
6. З'ясувати переваги юрисдикційної і неюрисдикційної форм захисту прав.
7. Проаналізувати співвідношення заходів захисту і заходів цивільної відповідальності.
8. Розкрити особливості та проблеми колективного управління авторськими і суміжними правами.
9. Розкрити види заповіту і проаналізувати проблему обмеження волевиявлення заповідача.
10. Визначити поняття та проблеми спадкового договору.
11. Охарактеризувати інститут цивільного партнерства, його співвідношення зі шлюбом.
12. Проаналізувати зарубіжний досвід правового регулювання цивільного партнерства як відносин наближених до шлюбних.
13. Проаналізувати новели законодавства про аліментні зобов'язання на утримання дитини.
14. Розкрити особливості правового регулювання сурогатного материнства.
15. З'ясувати співвідношення понять «біженець» та «внутрішньо переміщена особа».
16. З'ясувати співвідношення понять «охорона» та «захист» цивільних прав.
17. Проаналізувати відповідальність у приватному праві, яка застосовується незалежно від вини.
18. Проаналізувати співвідношення понять «шкода» та «збитки».
19. Розкрити поняття моральної шкоди та особливості її відшкодування.
20. Визначити поняття та ознаки цивільно-правової відповідальності у доктрині приватного права.

Дисципліна «Актуальні питання кримінального права»

1. Розкрити особливості злочинів проти волі, честі та гідності особи.
2. З'ясувати особливості кримінальної відповідальності за злочини проти життя та здоров'я особи.
3. Охарактеризувати систему покарань за Кримінальним кодексом України.
4. Охарактеризувати кримінальну відповідальність за злочини проти громадського порядку та моральності.
5. Здійснити класифікацію заходів кримінально-правового реагування на суспільно-небезпечну поведінку особи.
6. З'ясувати особливості кримінальної відповідальності за злочини проти власності.
7. З'ясувати особливості кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя.
8. З'ясувати особливості кримінальної відповідальності за злочини проти журналістів.
9. Пояснити особливості кваліфікації юридичних складів злочинів проти життя та здоров'я: конкуренцію загальних та спеціальних норм і особливості кваліфікації за сукупністю.
10. Пояснити особливості кваліфікації юридичних складів злочинів проти власності: конкуренцію загальних та спеціальних норм та особливості кваліфікації за сукупністю.
11. Проаналізувати розбій як специфічну кримінально-правову конструкцію в КК України та особливості її застосування в залежності від родового об'єкта посягання та предмету посягання.
12. Проаналізувати кримінальну відповідальність за злочини проти громадського порядку та моральності.
13. З'ясувати особливості кримінальної відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України.
14. Надати характеристику заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

	<p>Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
			стор. 10 із 28

15. Надати характеристику обмежувальних заходів кримінально-правового реагування на суспільно-небезпечну поведінку особи.
16. Розкрити особливості кримінальної відповідальності за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.
17. Розкрити особливості кримінальної відповідальності за домашнє насильство.
18. Визначити особливості спеціальної конфіскації як заходу кримінально-правового реагування на суспільно-небезпечну поведінку.

Практична частина

Дисципліна «Верховенство права»

1. З позицій верховенства права важливою є наявність у людей спільних уявлень про загальнолюдські цінності. Наприклад, соціально-політичні цінності, загальнолюдські ідеали, загальнонародні цілі та основні засоби їх досягнення.

Навести приклади таких цінностей.

2. Серед загальнолюдських цінностей окремо називають вищі цінності – це частина матеріальних, духовних і соціально-політичних цінностей, які мають загальнонародне і загальнолюдське значення.

Навести приклади таких цінностей.

3. З позицій верховенства права важливим є наявність у людей спільних уявлень про загальнолюдські цінності. Серед них, наприклад, моральні цінності, які сприймаються більшістю населення держави чи усього світового співтовариства.

Навести приклади таких цінностей.

4. З позицій верховенства права при розгляді конкретних справ суди повинні застосовувати норми Конституції України як акта прямої дії. Орієнтири з цього питання зафіксовані у Постанові Пленуму Верховного Суду України «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя» від 1 листопада 1996 р. та Рішенні Конституційного Суду України від 1 жовтня 1998 р.

У яких ситуаціях суди мають застосовувати норми Конституції України як акта прямої дії?

5. Показовий приклад щодо розрізнення права і закону наводить М. Козюбра, аналізуючи справу про обвинувачення колишнього керівника НДР першого секретаря правлячої Соціалістичної єдиної партії Німеччини Егона Кренца та інших високопосадовців НДР у розстрілі біженців, які намагалися перетнути сумно відомий берлінський мур – кордон між НДР і ФРН.

Підсудні у даній справі стверджували, що вони діяли в межах чинних у НДР законів, зокрема, закону про державний кордон, який містив положення, що виправдовували застосування вогнепальної зброї для його захисту. Тому, на думку адвокатів підсудних, притягнення до кримінальної відповідальності за вчинки, які на час їх вчинення не вважалися злочином, не відповідають принципам незворотності дії закону у часі. Проте суд відхилив ці аргументи підсудних.

Як суд міг обґрунтувати своє рішення?

6. Незалежна міжнародна організація World Justice Project була заснована у 2006 році для дослідження ситуації з верховенством права у світі. Індекс верховенства права складається раз на два роки. Він відображає забезпечення законності в країні і враховує 8 ключових показників.

Які конкретно показники розвитку можуть свідчити про рівень верховенства права у державі?

7. У доповіді Європейської комісії «За демократію через право» (Венеційська комісія) від 25-26 березня 2011 р. № 512/2011 CDL-AD (2011) 003rev зазначається, що верховенство права є

	Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
		стор. 11 із 28	

невід'ємною частиною будь-якого демократичного суспільства.

Обґрунтувати основні положення верховенства права.

8. На думку Ю.С. Шемшученка, у принципах права відображується світовий досвід розвитку права, досвід цивілізації. *Прокоментувати слова академіка і навести приклади.*

Навести приклади до групи принципів, що характеризують ставлення до людини як найвищої цінності.

9. З історичного погляду правознавці виокремлюють три групи міжгалузевих принципів права, кожна з яких розкриває певний аспект права.

Навести приклади до групи принципів, що характеризують загальне ставлення до права та закону.

Дисципліна «Наукові основи правотворчості та юридичної техніки»

1. Проаналізувати законодавство і продемонструвати на прикладі темпоральні (часові), ієрархічні, просторові та змістовні правові колізії.

Дисципліна «Методологія прикладних досліджень у сфері права»

1. На прикладі наукової статті визначити використані для її написання методи (загальні та спеціальні).

2. На прикладі теми наукового дослідження, яке ви здійснювали чи здійснюєте, визначити його мету, завдання, проблему, прикладне значення.

Дисципліна «Міжнародні, європейські стандарти та стандарти ІКАО в правовій системі України»

1. Кожна держава-учасниця Конвенції про міжнародну цивільну авіацію зобов'язується співпрацювати у забезпеченні максимально можливого ступеня однаковості правил, стандартів, процедур і організації, що стосуються повітряних суден, персоналу, повітряних трас і допоміжних служб, з усіх питань, в яких така однаковість сприятиме аеронавігації і вдосконалювати її. Держава А. з певних національних причин не може забезпечити виконання стандартів ІКАО.

Як має діяти держава А в цій ситуації?

2. Під час засідання постійного виконавчого органу Ради ІКАО на 225-ій сесії 25 лютого 2022 року 36 держав, що входять до його складу, обговорили ситуацію, що склалася в Україні. У результаті було прийнято рішення закрити європейський повітряний простір для РФ. Великобританія, США і Канада також закрили свій повітряний простір для РФ.

Які юридичні підстави були для такого рішення?

3. Літак авіакомпанії Ryanair, який прямував з Афін до Вільнюса, 23 травня 2021 року здійснив вимушену посадку в аеропорту Мінська через повідомлення про бомбу на борту. Екіпаж «був поінформований білоруським управлінням повітряного руху про потенційну загрозу безпеці на борту і отримав вказівку змінити напрямок польоту до найближчого аеропорту, Мінська». Літак був майже біля кордону з Литвою, коли розвернувся і попрямував до Мінська. За розпорядженням Олександра Лукашенка для його супроводу в небо підняли військовий винишувач МіГ-29. До летовища прибула саперна служба, однак вибухових пристроїв не виявила. Після приземлення білоруські поліцейські затримали опозиційного журналіста та блогера Романа Протасевича, ще кілька осіб вийшли з літака. Через кілька годин літак продовжив свій політ. 19 липня 2022 р. Рада ІКАО завершила обговорення розслідування цього інциденту і засудила дії уряду Білорусі.

На якій підставі Рада ІКАО засудила дії уряду Білорусі?

	<p>Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
			стор. 12 із 28

Дисципліна «Правові інструменти позасудового вирішення спорів»

1. При укладенні кредитного договору на придбання авто громадянину Кушніру банком було запропоновано передбачити в договорі третейське застереження.

Чи правомірна така пропозиція? Визначити умови оформлення третейського застереження.

2. Громадянин Мусієнко вирішив звернутися до постійно діючого третейського суду за місцем проживання з метою захисту своїх порушених прав. Він дізнався, що засновником суду 9 днів тому подано заяву до управління юстиції для державної реєстрації цього суду.

Чи має право суд прийняти його заяву? Протягом якого періоду здійснюється державна реєстрація постійно діючого третейського суду?

3. Громадянка Левчук має намір звернутися до третейського суду з приводу стягнення аліментів з її колишнього чоловіка на підставі шлюбного договору.

Чи має право третейський суд розглядати такий спір? Відповідь обґрунтувати з посиланням на норми законодавства.

4. У відкритому судовому засіданні розглядалася справа за позовом громадянки Тур до громадянина Вуйка про визначення місця проживання малолітньої дитини. Вуйко заявив клопотання про проведення медіації та вказав на те, що обраний ним медіатор присутній в залі.

Чи може суд задовольнити таке клопотання? Відповідь обґрунтувати з посиланням на норми законодавства. Визначити основні принципи медіації.

5. Громадянин Хром протягом 10 років проживав у багатоквартирному будинку та кожного дня залишав свій автомобіль на одному і тому ж місці для паркування. Коли до будинку заселився новий сусід – громадянин Товрін, то між ним і Хромом виник спір щодо місця для паркування. Конфлікт загострився аж до систематичних бійок, хоча ні Хром, ні Товрін до правоохоронних органів жодного разу не зверталися.

Проаналізувати медіабельність цього спору.

6. Громадянин Ващенко не виконував свої зобов'язання за нотаріально посвідченим договором позики з громадянином Сухим. При цьому гр. Ващенко уникає спілкування з гр. Сухим, не бере слухавку, ігнорує прохання про повернення боргу.

Чи доцільно в даному випадку застосовувати медіацію? Відповідь обґрунтувати.

7. Між громадянами Дейнегою та Столітнім виник спір щодо користуванням спільним заїздом до їх земельних ділянок, який вони вирішили врегулювати у порядку застосування медіації. Громадянин Дейнега вимагав залучити медіатором старосту села, а громадянин Столітній наполягав на залученні професійного медіатора-члена медіаторського самоврядування.

Чи відповідають вимоги Дейнеги законодавству про медіацію? Відповідь обґрунтувати.

8. При укладенні договору між Пліткою та Завірюхою перший запропонував включити до договору умову про медіацію. Завірюха заперечував, тому що медіація дорого коштує, а у випадку її неефективності доведеться сплачувати витрати на її проведення в рівних частинах.

Чи відповідає дійсності позиція Завірюхи? Які вимоги до винагороди медіатора? Відповідь обґрунтувати.

9. Після підписання угоди за результатами медіації громадянин Хівренко відмовився виконувати взяті на себе зобов'язання, обґрунтовуючи це тим, що угоду за результатами медіації не було нотаріально посвідчено.

	Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
			стор. 13 із 28

Чи правомірні дії Хівренка? Які вимоги до угоди за результатами медіації висуває чинне законодавство?

10. Між сусідками Маркуш та Нестеренко було укладено договір довічного утримання, за яким остання мала допомагати Маркуш з веденням домашнього господарства, утримувати її та не порушувати її права володіння і користування будинком. Громадянка Нестеренко систематично порушувала договір, залишаючи Маркуш без належного догляду, робила життя Маркуш у будинку нестерпним.

Проаналізувати медіабельність спору. Запропонувати можливі шляхи його вирішення.

11. Громадяни Байка й Антонюк вирішили одружитися та укласти шлюбний договір. Проте ніяк не могли визначитися з положеннями договору та домовитися між собою.

Визначити, чи є такі відносини спірними? Чи застосовується медіація у таких випадках?

12. 15-річний Панько, перебуваючи на канікулах у бабусі, навмисно пошкодив паркан сільської ради та розбив ліхтарі.

Які засоби відновного правосуддя доцільно застосувати та чому? Розкрити порядок здійснення відновного правосуддя у цьому випадку.

13. У громадянина Власного виник трудовий конфлікт з роботодавцем, громадянином Лавриком. Сторони дійшли згоди про розв'язання конфлікту шляхом застосування медіації. Роботодавець Лаврик наполягає на участі в якості медіатора свого заступника Тихонова, а у випадку відмови громадянина Власного від такого варіанту – погрожує звільнити його.

Проаналізувати ситуацію та медіабельність спору. Визначити подальші дії громадянина Власного.

14. У багатоквартирному будинку, де проживає пенсіонерка Стогній, придбала квартиру родина громадянина Безпалого, який одразу почав ремонт житла. Майстри з ремонту починали роботу о 6:00 та закінчували після 01:00. Пенсіонерка Стогній, яка проживає поверхом нижче, почала відчувати дискомфорт від постійного шуму через ремонтні роботи та попросила сусіда встановити інший графік робіт, на що отримала відмову громадянина Безпалого, оскільки той поспішав з ремонтом. У громадянки Стогній почалися проблеми зі здоров'ям, у зв'язку з відсутню повноцінного сну, та систематичні підвищення тиску, про що свідчать записи в її медичній картці після огляду сімейним лікарем.

Змодельувати ситуацію, за якої громадяни Стогній та Безпалый погодились на медіацію, де Ви виконуєте роль медіатора. Який порядок дій для примирення сторін буде застосовано?

15. Бабуся та онука отримали у спадок дачу після смерті відповідно сина та батька. Частки в домоволодінні розділені наступним чином: бабуся володіє 3/4 будинку, онука – 1/4. Бабуся не допускає внучку до будинку і перешкоджає у користуванні дачею.

Якби Ви виконували роль медіатора у цій ситуації, який перелік питань підготували б до сторін спору? Описати можливі етапи такої медіації.

16. Антон та Олена вирішили одружитися і подали заяву до державного органу реєстрації актів цивільного стану. Оскільки Олена була єдиною дочкою у сім'ї, – її батьки вирішили зайнятися організацією весілля. Вони замовили зал, купили Олені весільну сукню та поступово почали запрошувати гостей. За тиждень до весілля Антон заявив Олені, що він не хоче офіційно одружуватися і запропонував жити спільно деякий час, щоб краще взнати один одного.

17. Батьки Олени вимагають відшкодування завданої матеріальної та моральної шкоди.

	<p>Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
		стор. 14 із 28	

Чи можливо засобами медіації вирішити даний спір? Якщо так, то запропонувати відповідні засоби.

Дисципліна «Актуальні проблеми приватного права»

1. Громадяни Івченко та Пундик вирішили створити товариство з обмеженою відповідальністю. Однак державний реєстратор відмовив у реєстрації юридичної особи, мотивуючи тим, що кількість учасників товариства з обмеженою відповідальністю повинна бути не менше трьох осіб, оскільки у ст. 23 Закону України «Про господарські товариства» є норма про наявність у товаристві ревізійної комісії, а комісія традиційно створюється у кількості не менше 3-х осіб.

Чи законними є дії державного реєстратора?

У яких випадках може бути відмовлено в реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності? Яким чином громадяни Івченко та Пундик можуть захистити свої права і яку аргументацію вони повинні при цьому надати?

Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

2. Громадянин Альошко, який є ВПО з тимчасово окупованого Донецька та у якого відкритий депозитний рахунок у банку, звернувся за консультацією. Проблема полягає у тому, що всупереч умовам договору банк відмовляється надавати громадянину Альошко доступ до його депозитного вкладу та видавати йому його гроші.

Як громадянин Альошко може захистити своє право? Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

3. Громадянка Зуєвич звернулася до суду з позовом щодо стягнення аліментів з її батька у розмірі 1/4 його заробітної плати щомісячно. В обґрунтування позову вона посилалась на те, що їй виповнилось 18 років і тому стягнення аліментів за рішенням суду автоматично припинилось; між тим за рішенням медико-санітарної експертизи вона визнана інвалідом 2 групи і їй призначена пенсія в сумі 1 700 грн, яка не забезпечує можливості нормального існування.

Відповідач позову не визнав і заявив, що у нього зарплата невелика і він добросовісно сплачував аліменти до досягнення донькою 18 років. Суд виніс рішення стягувати з батька на користь його повнолітньої доньки аліменти в розмірі 1 000 грн щомісячно.

На яких підставах суд виніс таке рішення? Чому стягнення аліментів визначене судом у твердій грошовій сумі, а не в частковому співвідношенні до заробітку відповідача, як просила позивачка? Як довго стягуватимуться аліменти з батька на повнолітню доньку?

Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

4. Громадянин Дмитрук з вересня 2018 року не виплачував аліменти на дитину, які були встановлені за домовленістю між батьками. У квітні 2020 року до нього колишньою дружиною був пред'явлений позов про стягнення аліментів. Але в суді громадянин Дмитрук проти позову заперечував, посилаючись на те, що весь цей час він лікувався за кордоном і ці гроші були потрібні йому.

Чи присудить суд сплачувати аліменти? Якщо так, то з якого моменту?

Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

5. Сім'я громадянина Трембіти складалася: з дружини віком 60 років, чоловіка доньки, яка померла за рік до смерті гр. Трембіти, та двох онуків. Громадянин Трембіта помер, залишивши заповіт, в якому єдиним спадкоємцем була зазначена померла донька.

Яка в цьому випадку підстава спадкування? Як має бути розподілене спадкове майно? Як його належало б розподілити, якби донька гр. Трембіти померла через місяць після смерті свого батька, не встигнувши прийняти майно?

Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

	<p>Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»</p>	<p>Шифр документа</p>	<p>СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023</p>
	<p>стор. 15 із 28</p>		

6. Після смерті важко хворого громадянина Струмко залишилася спадщина, на отримання якої претендували: громадянин Паляниця – єдиний спадкоємець за заповітом, що проживав разом із спадкодавцем і доглядав його 6 останніх років перед смертю; син Віктор, що проживав окремо від спадкодавця і не підтримував з ним зв'язків; рідний брат Олексій – інвалід I групи, що проживав та працював в іншому місті.

Громадянин Паляниця у суді просив усунути від надання спадщини сина Віктора на тій підставі, що останній злісно ухилився від матеріальної допомоги батькові, про що були пред'явлені відповідні докази. Брат померлого Олексій просив суд включити його до складу спадкоємців як непрацездатного, хоча він і не отримував матеріальної допомоги від спадкодавця.

Як має бути вирішений такий спір? Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

7. Громадяни Свірідови перебували в шлюбі 15 років, але дітей не мали через хворобу дружини. У лікарні їм порадили імплантувати запліднену клітину в організм іншої жінки, яка б змогла виносити дитину та народити її для Свірідових. Подружжя погодилося, але після народження немовля жінка, яка його народила, стала наполягати, щоб її визнали матір'ю дитини, а Свірідова – батьком.

Як вирішити цю справу? Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

8. Подружжя Ступиків при розлученні уклало договір про припинення права їхньої дитини, що проживала з матір'ю, на аліменти у зв'язку з передачею в її власність нерухомого майна. Через 2 роки після розлучення мати дитини була змушена понести значні витрати для оплати операції, що була негайно необхідна дитині. Після цього вона звернулася до чоловіка з проханням компенсувати їй ці витрати. Батько дитини заперечував проти сплати аліментів на тій підставі, що, на його думку, він уже виконав свій обов'язок з утримання дитини, передавши їй нерухомість великої вартості.

Яке рішення має винести суд? Чи зміниться вирішення ситуації, якщо у договорі про припинення права на аліменти буде прямо вказано, що батько звільняється від обов'язку брати участь у додаткових витратах на дитину?

Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

9. Рішенням суду було встановлено обов'язок громадянина Фукси сплачувати аліменти в твердій сумі у розмірі 3 000 грн на місяць. Упродовж п'яти місяців він без поважних причин не виплачував аліменти. Одержувач аліментів бажає отримати з нього не тільки несплачені аліменти, а й пеню.

Яким чином необхідно діяти для того, щоб отримати аліменти та пеню? Обрахувати розмір пені.

Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

10. Громадянка Гонтар назвала себе матір'ю дівчинки, народженою її неповнолітньою сестрою, і була записана як мати в свідоцтві про народження. Через п'ять років вона звернулася до відділу ДРАЦСу щодо виправлення актового запису в свідоцтві про народження дівчинки, оскільки уклала шлюб, має своїх дітей і не бажає вважатися матір'ю дитини, якої не народжувала.

Чи має право відділ ДРАЦС виправити актовий запис про народження за проханням гр. Гонтар? Який порядок оспорювання цього акта цивільного стану?

Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

11. Громадянин Кузьо одружився з громадянкою Марковою, а через два роки у них народилася донька. Ще через рік гр. Кузьо потрапив до лікарні, де після загального обстеження було встановлено, що він не може мати дітей. Після розмови з дружиною з'ясувалося, що донька народилася внаслідок застосування ДРТ.

	Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
		стор. 16 із 28	

Чи може гр. Кузьо відмовитися від батьківства?

Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

12. Подружжя Чубатих - Наталія та Петро мали доньку, неповнолітнього сина. З ними також проживала тітка і, крім того, на їхньому утриманні з 30 червня 2016 року перебував родич Павлусь віком 68 років, який весь час проживав спільно з ними. У травні 2021 року Павлусь помер. Після його смерті відкрилася спадщина загальною вартістю 300 тис. грн, включаючи предмети домашньої обстановки та вжитку вартістю 40 тис. грн.

Визначити коло спадкоємців та вартість майна, яке кожен із них успадкує.

Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

13. Громадянин Нонік є інвалідом війни другої групи. Він звернувся до юрисконсульта за роз'ясненням, чи має пільги щодо отримання земельної ділянки в користування.

Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

14. Громадянка Федорук звернулася до органів опіки та піклування з проханням призначити їй піклувальника. У заяві вона посилалася на те, що не може проживати самотійно, оскільки потребує стороннього догляду. Органи опіки та піклування відмовили у призначенні піклувальника, посилаючись на те, що у заявниці є дорослий син, який проживає у тому ж населеному пункті, що й гр. Федорук.

Чи правомірні дії органів опіки та піклування? Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

15. Громадянин Плотник був опікуном неповнолітнього Самойлова. Дружина гр. Плотника доручила йому продаж будинку, який вона отримала у спадщину. Оскільки покупців не виявилось, гр. Плотник вирішив придбати будинок для свого підопічного.

Чи дійсна ця угода? Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

16. Пенсіонер Вовк (громадянин Польщі) переїхав на постійне місце проживання до сина у Львів. Він звернувся як переселенець до Пенсійного фонду із заявою про призначення пенсії.

Чи матиме він право на отримання пенсії за віком на території України? Якими актами це регулюється? Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

17. Громадянин Одаренко у 2016 році отримав каліцтво та має статус постраждалого від наслідків АТО 3 категорії.

Які пільги має ця особа при виході на пенсію за віком? Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

18. Під час сильної грози у місті було повалено кілька старих дерев, одне з яких упало на дорогу і пошкодило автомобіль, який стояв поруч. Власник автомобіля Труш звернувся до суду з позовом про відшкодування шкоди, вказав як відповідача міськвиконком, який неналежним чином виконував обов'язки щодо своєчасного видалення дерев, які засихають. У відповіді на позов міськвиконком відзначив, що у цій ситуації його вина відсутня, оскільки гроза є природним явищем, непідвласним людині, а тому таку ситуацію варто розглядати як непереборну силу, наявність якої звільняє міськвиконком від відповідальності.

З яких підстав можливе звільнення від відшкодування завданої шкоди? Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

19. З необережності 12-літнього Івана та 14-літнього Сергія виникла пожежа, внаслідок якої згоріли чотири приватні гаражі, у тому числі гараж, автомашина та інше майно подружжя Винників. Під час з'ясування обставин справи було встановлено, що власниця одного із згорілих гаражів громадянка Костів, від'їжджаючи у відпустку, довірила свій гараж, у якому знаходилися кролики, а також зберігався мопед і пальне до нього, неповнолітньому Івану, щоб він під час її відпустки годував кроликів. Коли Іван разом із Сергієм намагалися завести мопед, що належав Костів, від іскри зайнявся бензин, який був пролитий на підлогу гаража, що і стало

	<p>Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»</p>	<p>Шифр документа</p>	<p>СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023</p>
	<p>стор. 17 із 28</p>		

причиною пожежі. Подружжя Винників звернулися до суду з позовом до батьків Івана та Сергія про відшкодування завданої шкоди.

У чому особливості відшкодування шкоди, заподіяної малолітніми і неповнолітнім особами? У чому особливості відшкодування шкоди, завданої декількома особами? Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

20. Громадянин Степанов є фізичною особою-підприємцем, що здійснює роздрібну торгівлю продуктів харчування. Влітку громадянин Степанов здійснював будівництво будинку своєму сусіду Приходьку на його прохання про допомогу, оскільки той допомагав йому будувати паркан у минулому році. За свою роботу Степанов отримав винагороду у розмірі десяти тисяч гривень.

Якого виду правові відносини склалися у цій ситуації? Чи вважається робота Степанова у сусіда Приходька підприємницькою діяльністю? Обґрунтувати відповідь з посиланням на норми законодавства.

Дисципліна «Актуальні питання кримінального права»

1. Посівайко домовився із громадянином Болгарії про збут в Україні фальшивих доларів. Він отримав від громадянина Болгарії 40 тис. фальшивих доларів і почав шукати осіб, які погодилися б їх придбати. Під час переговорів із трьома особами, які бажали придбати ці гроші, Посівайко був затриманий.

Кваліфікувати дії усіх учасників події.

2. Кудрява розповіла Мусі про те, що в Internet-клубі, де вони грали в комп'ютерні ігри, перевстановлюють сигналізацію та що вночі сигналізація працювати не буде, а також про те, що охоронець, як правило, о 23.00 лягає спати. Вона ж сказала Мусі, що було б дуже добре, якби вони мали свій комп'ютер. Мухін вночі викрав комп'ютер і приніс його собі додому, де й встановив. Наступного дня він зателефонував Кудрявій і розповів, що в нього вже є комп'ютер. Кудрява повідомила в поліцію про злочин.

Дати юридичну оцінку вчиненому учасниками події.

3. Щоб не сплачувати аліментів на малолітню дочку Марину Іванчик вирішив позбутися дружини, з якою він нещодавно розлучився, і дочки. Він прийшов до дружини, яка мешкала із дочкою, і під час вечері пригостив їх отруєним тортом. Наступного дня дівчинка та її мама відчували себе дуже погано і викликали швидку допомогу. Їх госпіталізували із діагнозом «отруєння». Висновок судово-медичної експертизи показав, що вони отруїлися хімічною отрутою, яка була додана в торт. Окрім торта і чаю, вони нічого не вживали в їжу.

На Іванчика впала підозра, адже аналіз не виявив у нього жодних слідів отруєння. Мати та дівчинка показали, що він торт не вживав.

Унаслідок отруєння мати дівчинки перебувала два тижні на стаціонарному лікуванні. За висновком судово-медичної експертизи її стан свідчив про заподіяння їй легкого тілесного ушкодження. Дівчинці також було заподіяне легке тілесне ушкодження з короткочасним розладом здоров'я.

Кваліфікувати дії Іванчика.

4. Іванова товаришувала з Петровою і дуже заздрила їй, бо батько Петрової працював у великій фірмі і вона мала багато дорогих і модних речей. Іванова розповіла раніше судимому Сидорову про те, що у квартирі Петрової є багато цінних речей, грошей і апаратури. Іванова разом із Сидоровим підійшли до квартири Петрової, Іванова подзвонила в квартиру, а коли Петрова їй відкрила двері, Сидоров вдарив Петрову по голові і викрав найбільш цінні речі. Петрова від втрати крові загинула.

Кваліфікувати дії Іванової та Сидорова.

	<p>Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
			стор. 18 із 28

5. Панчик та Кукін домовилися вчиняти напади на громадян. Для цієї мети вони вбили працівника поліції і заволоділи його пістолетом. Загалом вони вчинили п'ять нападів на осіб, кіоски, магазини. Викрадене майно переховували на квартирі у спільної знайомої Світлани, яка не знала про їх злочинну діяльність.

Дати кримінально-правову оцінку діям всіх учасників цієї події.

6. Під час вчинення Рогаченком розбою потерпілому Дубову було заподіяно смерть через необережність.

Дати кримінально-правову оцінку діям винної особи.

7. Троє осіб напали на директорку банку, коли вона підходила до свого будинку. Вони зв'язали і заштовхнули її у мікроавтобус. Під час виїзду із міста автомобіль із злочинцями було затримано, а директорку звільнено.

Кваліфікувати дії винних осіб.

Дати кримінально-правову характеристику діям особи, яка вчинила замах на згвалтування малолітньої особи, при цьому нанесла потерпілій особі умисні тяжкі тілесні ушкодження, небезпечні в момент заподіяння.

8. Працівник поліції наказав громадянину Дударіку, який вчинив дрібне хуліганство, прямувати за ним до поліцейської дільниці. Дударик кинувся втікати. Догнати його не вдалося.

Чи утворюють дії Дударика склад кримінального правопорушення?

9. Іванов та Петрова о 20 год. чекали на зупинці тролейбус. До них підійшли незнайомі їм особи З. і М. в стані алкогольного сп'яніння і вимагали, щоб Іванов і Петрова йшли геть із зупинки. Іванов і Петрова відмовилися це зробити і тоді З. почав завдавати удари Іванову, а М. почав зривати із Петрової одяг. Іванов знепритомнів і це дало змогу М. подолати опір Петрової і згвалтувати її.

Дати юридичну оцінку вчиненому учасниками події.

10. Черепко організував озброєну групу у складі 5 осіб. Протягом півроку вони нападали на інкасаторські машини. Допомогавав їм в отриманні інформації про рух автомобілів інспектор патрульної поліції Києва. Переховував злочинців Голяк, який раніше був засуджений за недонесення про пограбування.

Кваліфікувати дії кожного із учасників злочинної діяльності. Дати правову оцінку ситуації. Визначити форми співучасті та множинність протиправних дій.

11. Тудоров повідомив адміністрацію аеропорту, що на борту літака, який знаходиться в повітрі, розміщено вибуховий пристрій з дистанційним керуванням, який вибухне, якщо авіакомпанія не виплатить йому 1 млн. доларів. На підтвердження серйозності своїх намірів він підірвав вибуховий пристрій в аеропорту. Кілька людей отримало тілесні ушкодження різного ступеня тяжкості. Діями Тудорова авіакомпанії завдані матеріальні збитки, літак довелося терміново посадити на запасний аеродром, дезорганізована робота аеропорту. Тудоров був затриманий при передачі грошей, однак виявилось, що вибухівки на літаку не було.

Кваліфікувати дії Тудорова згідно чинного законодавства.

Чи є обтяжуючі або пом'якшуючі обставини?

12. Тихін, раніше судимий за розбій, після відбуття покарання організував стійку групу для вчинення крадіжок. У цю групу увійшли Петров і Скорик. Учасниками групи були намічені квартири, звідки вони планували викрасти майно, розроблений план вчинення злочинів та розділені функції.

Перша крадіжка майна була вчинена з дачного будинку Малиновського.

Більшу частину цього майна вони продали Шаповалу за заниженою вартістю, попередивши його, що це майно є викраденим.

Під час викрадення майна із квартири Сонного групу викрадачів застала на місці дружина Сонного, але вони втекли із майном, хоча невдовзі були затримані.

	Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
	стор. 19 із 28		

Дати кримінально-правову оцінку діям Тихіна, Петрова, Скорика та Шаповала.

13. Наливайко проник у продовольчий магазин з метою вкрасти гроші. Однак каса була порожня і тому він вкрав продовольчі товари.

Кваліфікувати дії Наливайка. Чи має місце у цьому випадку помилка і чи вплине вона на кваліфікацію?

3. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

- Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
- Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. №№ 40-44. Ст.356.
- Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21-22. Ст.135.
- Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року № 2341-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2001. № 25-26. Ст.131.
- Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.
- Верховенство права як принцип правової системи: проблеми теорії: Монографія. У 2-х книгах. За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. К. 2008.
- Головатий С. Верховенство права: Монографія: У 3-х книгах. К. 2006.
- Загальна теорія права. Підручник. За заг. ред. М.І. Козюбри. Київ. Ваіте. 2015. 392 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/8/f/283756.pdf>
- Загальна теорія права : підручник / О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.; за ред. О. В. Петришина. Харків: Право. 2020. 568 с.
- Стратонов В.М., Кельман М.С. Загальна теорія права: підручник Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2020. 724 с.
- Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г. Теорія держави і права: Підручник. Практикум. Тести: підручник. 2-ге вид., випр. і допов. Київ: Юрінком Інтер. 2021. 584 с.
- Шутак І.Д. Юридична техніка: навч. посіб. І.Д. Шутак, І.І. Оніщук. Івано-Франківськ. 2013. 495 с.
- Цивільне право: підручник: у 2-х т. За ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Харків. Право. 2014. Т. 2. 816 с.
- Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. Київ. Юрінком Інтер. 2019. 500 с.
- Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар: пояснення, тлумачення, рекомендації з використання позицій вищих судових інстанцій України, науковців, фахівців. За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Х. Право. 2015. 496 с.
- Дзера О. В., Боднар Т. В. Сімейний кодекс України: науково-практ. коментар. Київ: Юрінком Інтер. 2020. 552 с.
- Майданик Р. А. Речове право: підручник. Київ: Алерта, 2019. 1102 с.
- Менджул М. В. Порівняльне сімейне право: навчальний посібник. Ужгород. РІК-У. 2021. 296 с.
- Оновлення договірної регулювання приватно-правових відносин в Україні : монографія / за ред. А. Б. Гриняка, О. О. Кота, М. Д. Пленюк. Київ. НДІ приватного права і підприємництва ім. академіка Ф. Г. Бурчака НАПрНУ. 2020. 488 с.

	<p>Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
	<p>Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»</p>	стор. 20 із 28	

20. Альтернативне вирішення спорів: підруч. / за заг. ред. Ю. Д. Притики. [Кол. авторів Притика Ю. Д., Ханик-Посполітак Р. Ю., Кравцов С. О. та ін.]. Київ. ВД«Дакор». 2021. 436 с.
21. Озерський І. В. Актуальні проблеми медіації в юрисдикційному процесі України: навч. посіб. Миколаїв. Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили. 2020. 248 с.
22. Рахліс В.Л., Павленко О.О. Переговори і медіація: підручник для підготовки професійного переговорника: підруч., вид. 2-е перероб. Херсон. Видавництво «Олді+». 2021. 344 с.
23. Токарева К.С. Порівняльний аспект врегулювання спорів за участю судді та за допомогою медіації. Юридичний вісник. 2020. № 57. Т. 4. С. 83-88.
24. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. Д.С. Азаров, В.К. Гришук, А.В. Савченко та ін.; за заг. ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. К. Юрінком Інтер. 2017. 1064 с.
25. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. Литвинова О. М. К. «Центр учбової літератури». 2017. 528 с.
26. Сухонос В.В. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. Суми. Університетська книга. 2016. 375 с.
27. Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина: конспект лекцій. К. Нац. акад. внутр. справ. 2016. 236 с.
28. Дячкін О.П., Соболев О.І. Проблемні питання кваліфікації злочинів. Конспект лекцій. Дніпро. 2016. 311 с. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1130/22.1.pdf>
29. Лихова С.Я. Теоретичні основи кваліфікації кримінальних правопорушень: навч. посіб. Київ. НАУ. 2021. 164 с.
30. Зінченко І.О. Кваліфікація злочинів при їх множинності та конкуренції кримінально-правових норм: навч. посіб. І.О. Зінченко. Харків. Право, 2017. 114 с.
31. Кваліфікація злочинів: навч. пос. Г.М. Анісімов, О.О. Володіна, І. О. Зінченко та ін.; за ред. М.І. Панова. Вид. 2-ге, допов. та випр. Х. Право. 2017. 360с.
32. Методологія наукових досліджень: підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків. Право. 2019. 368 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf
33. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень. К. Центр учбової літератури. 2014. 142 с.
34. Копча В.В. Методологія дослідження правового явища: поняття, структура, інструментарій. Часопис Київського університету права 2020. № 1. URL: [chasprava.com.ua › index.php › journal › article › download /C:/Users/User/Downloads/254-Article%20Text-489-1-10-20200608.pdf](http://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/download/C:/Users/User/Downloads/254-Article%20Text-489-1-10-20200608.pdf)
35. Данильян О. Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків. Право. 2019. 368 с.
36. Основи наукових досліджень у вищій школі: підручник. Київ. ФОП Ямчинський О.В. 2020. 272 с.
37. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ. 2020. 220 с.
38. Савчин М.В. Методологія юридичних досліджень у сфері публічного права. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. Вип.44. Т. 1. 2017. С. 68-75.
39. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_038
40. Галаган О.Я. Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО) та її роль у забезпеченні функціонування комунікаційних систем навігації. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. 2020. № 1. С.298-303.

	<p>Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ ПKE 13.01.05-01-2023
		стор. 21 із 28	

41. Григоров О. М. Перші міжнародні інституції у сфері цивільної авіації. Право і суспільство. 2020. №2. С.214-219.
42. Григоров О.М. Міжнародно-правові засади регулювання відносин у сфері цивільної авіації: становлення та розвиток. *Монографія*. Одеса: Фенікс. 2020. 440 с.
43. Гусар О.А., Чулінда Л.І. Міжнародно-правові санкції у сфері цивільної авіації. Наука і техніка сьогодні. 2022. №10. С.44-54.
44. Чулінда Л.І. Вплив рішень 41-ї Асамблеї ІCAO на розвиток цивільної авіації. Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». 2023. №1. С.17-23.

Додаткова література

1. Петришин О. Верховенство права в системі правового регулювання суспільних відносин. Право України. 2010. №3. С.24-35.
2. Козюбра М. Принцип верховенства права і конституційна юрисдикція. Вісник Конституційного Суду України. 2000. № 4. С.24-31.
3. Пильгун Н.В. Перспективи вдосконалення юридичної техніки в Україні Н.В. Пильгун, А.С. Смітюх. Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». 2014. Том 1(30). С. 42-46.
4. Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 березня 1992 р. № 6 / Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України в цивільних справах та з загальних питань: 1963-2007 рр. Х. ТОВ «Одіссей». 2008. 512 с.
5. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 р. № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95#Text>

Інформаційні ресурси в інтернеті

Офіційний портал Верховної Ради України: <http://rada.gov.ua/>
<http://www.scourt.gov.ua/>
<http://www.kmu.gov.ua/>
<http://www.minjust.gov.ua/>
<http://www.liga.kiev.ua/>
<http://www.nau.kiev.ua/>
www.lawukraine.com
3.3.8. www.pravovik.com.ua
Репозитарій НАУ <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/23259>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКІВ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Підсумкова рейтингова оцінка з кваліфікаційного екзамену є еквівалентом підсумкової семестрової рейтингової оцінки. Вона визначається, виходячи із 100-бальної шкали, з наступним переведенням до оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (табл. 1).

Рейтингові оцінки за виконання кожного завдання екзаменаційного білету виставляються в балах з урахуванням відповідних критерій (Таблиця 1).

	Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
	стор. 22 із 28		

Таблиця 1

Оцінювання виконання окремих завдань **кваліфікаційного екзамену**

Вид навчальної роботи	Макс. величина рейтингової оцінки (балів)	Критерії оцінювання	Зміст критеріїв оцінювання виконання окремих завдань ЕБ	Оцінка в балах	
Частина 1 (теоретична)		1. Відповідність підсумків виконання ЕБ суті запропонованого завдання	- в цілому, відповідає повністю;	4	
Виконання завдання №1	20		- неповністю відповідає;	3	
Виконання завдання №2	20		- недостатньо відповідає суті завдання.	1-2	
Виконання завдання №3	20		2. Повнота та ступінь обґрунтованих рішень, обсяг та рівень використаних знань і умінь	- достатньо повно та обґрунтовано;	4
Усього за частину 1	60			- недостатньо повно та обґрунтовано;	3
Частина 2 (практична)		3. Правильне застосування законів, міжнародних угод, висновків ЄСПЛ та Верховного Суду, наявність елементів творчого, правового мислення, оригінальності способів вирішення завдань	- неповно та необґрунтовано.	1-2	
Виконання завдання №1	20		- наявні елементи творчості, оригінальність підходу до вирішення завдання;	4	
Виконання завдання №2	20		- типове (стандартне) вирішення завдання;	3	
Усього за частину 2	40		- відсутність творчості та оригінальності.	1-2	
Усього за ЕБ	100	4. Вміння аналізувати і оцінювати факти, події, застосовувати певні правила, методи, принципи, закони в конкретних ситуаціях та прогнозувати очікувані результати	- високий рівень;	4	
			- середній рівень;	3	
			- низький рівень.	1-2	
		5. Вміння викласти матеріал професійно, логічно, послідовно, з дотриманням чинних вимог стандартів вищої освіти	- матеріал викладено достатньо послідовно та логічно;	4	
			- матеріал викладено не достатньо послідовно та логічно;	3	
- матеріал викладено непослідовно та нелогічно.	1-2				

	Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
		стор. 23 із 28	

Таблиця 2

Відповідність рейтингових оцінок
за виконання окремих завдань екзаменаційного білету у балах
оцінкам за національною шкалою

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Пояснення
18–20	Відмінно	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
16–17	Добре	Виконання вище середнього рівня з кількома помилками
15		У загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
13–14	Задовільно	Непогане виконання, зі значною кількістю недоліків
12		Виконання задовольняє мінімальним критеріям
менше 12	Незадовільно	Виконання не задовольняє мінімальним критеріям

Підсумкова рейтингова оцінка з кваліфікаційного екзамену визначається як сума оцінок за виконання завдань першої та другої частини екзаменаційного білету.

Рейтингова оцінка за виконання першої частини екзаменаційного білету складається з суми балів за виконання її трьох завдань. Рейтингова оцінка за виконання другої частини екзаменаційного білету складається з суми балів за виконання її двох завдань.

Оцінка за виконання кожної частини екзаменаційного білету визначається в балах та за національною шкалою відповідно до Таблиці 3.

Таблиця 3

Відповідність рейтингових оцінок
за виконання завдань екзаменаційного білету у балах
оцінкам за національною шкалою

Частина 1 (теоретична)	Частина 2 (практична)	Оцінка за національною шкалою
54 – 60	36 – 40	Відмінно
45 – 53	30 – 35	Добре
36 – 44	24 – 29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

За першу та другу (теоретичну та практичну) частини екзамену виставляється одна підсумкова рейтингова оцінка відповідно до **рейтингової системи оцінювання** (далі РСО) за **100-бальною шкалою** з наступним переведенням оцінки до **національної шкали** («Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно») та шкали ECTS (наприклад: 85/Добре/В).

	Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо-професійна програма «Правознавство»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
		стор. 24 із 28	

Таблиця 4

**Шкала оцінювання результатів виконання
завдань екзаменаційного білету**

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	Відмінно	A
82 – 89	Добре	B
75 – 81		C
67 – 74	Задовільно	D
60 – 66		E
35 – 59	Незадовільно	FX
1 – 34		F

До навчального індивідуального плану студента заносяться тільки підсумкові рейтингові оцінки із завдань екзаменаційного білету, наприклад, так 90/Відм./А.

У випадку відсутності студента на кваліфікаційному екзамені з будь-яких причин, або отримання за його підсумками оцінки «Незадовільно» (за національною шкалою), питання подальшого навчання студента вирішується в установленому порядку.

**6. ПЕРЕЛІК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ, ЯКИМИ ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ
КОРИСТУВАТИСЯ ПІД ЧАС КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
(для вирішення завдань другої частини екзаменаційного білету)**

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. №№ 40-44. Ст.356.
3. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року № 2341-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2001. № 25-26. Ст.131.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст.88.
5. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21-22. Ст.135.
6. Про практику застосування судами законодавства, яким передбачені права потерпілих від злочинів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 2 липня 2004 р. № 13 / Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України в цивільних справах та з загальних питань: 1963-2007 рр. Х. ТОВ «Одіссей». 2008. 512 с.
7. Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 березня 1992 р. № 6 / Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України в цивільних справах та з загальних питань: 1963-2007 рр. Х. ТОВ «Одіссей». 2008. 512 с.
8. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 р. № 4. Збірник Постанов Пленуму Верховного Суду України (1972-2010). Харків. Видавець ФОП Вапнярчук Н.М. 2010. 856 с.

	Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПКЕ 13.01.05-01-2023
	стор. 25 із 28		

(Ф03.02-114)

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Юридичний факультет
Кафедра господарського, повітряного та космічного права

Галузь знань: 08 Право
 Спеціальність 081 «Право»
 Освітньо-професійна програма «Правознавство»
 Освітній ступінь **магістра**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 2

Теоретична частина

- 1.
- 2.
- 3.

Практична частина

- 1.
- 2.

Затверджено на засіданні кафедри господарського, повітряного та космічного права
 Протокол № ___ від «___» _____ 2023 р.

Завідувач кафедри _____

Любов НЕЦЬКА

	Система менеджменту якості Програма атестаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Освітньо професійна програма «Правознавство»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІКЕ 13.01.05-01-2023
		стор. 26 із 28	

(Ф03.01–24)

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЛИСТ ПІДГОТОВКИ ВІДПОВІДЕЙ НА ЕКЗАМЕНІ

Юридичний факультет
Кафедра господарського, повітряного та космічного права
Галузь знань: 08 Право
Спеціальність: 081 Право
Освітньо-професійна програма: **«Правознавство»**
Освітній ступінь **магістра**

Здобувач _____ курсу _____ групи _____
Ім'я ПРІЗВИЩЕ (дата)

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____

